

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Návrh Akčného plánu rozvoja elektromobility v Slovenskej republike

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/747>

Materiál v pripomienkovom konaní do 24.11.2022

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvom hospodárstva SR na základe bodu C.2. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 221 z 28. apríla 2021 k návrhu Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Návrh akčného plánu rozvoja elektromobility pozostáva z 15 opatrení, z ktorých kľúčovými sú výstavba ultrarýchlych nabíjajúcich bodov pozdĺž koridorov TEN-T, podpora výstavby nabíjajúcich bodov v mestách, zavedenie „práva na nabíjací bod“, udržateľné financovanie pre podporu nákupu bezemisných vozidiel, zavedenie výhod pre majiteľov zelených značiek, sprehľadnenie účtovania pri nabíjaní elektromobilov, či zjednodušenie a zrýchlenie procesu výstavby nabíjacej infraštruktúry.

Postoj RÚZ k materiálu

Implementáciou návrhu Akčného plánu rozvoja elektromobility by sa mala výrazne zvýšiť dostupnosť nabíjacej infraštruktúry pre elektrické vozidlá a zároveň pomôcť dekarbonizovať dopravu a naštartovať trend v znižovaní závislosti na fosílnych palivách v doprave. RÚZ k materiálu predkladá nižšie uvedené pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k finančnému opatreniu A1: Národná sieť ultrarýchlonabíjajúcich bodov (UFC):

Návrh Akčného plánu v opatrení A1 uvádza cieľ vybudovať sieť ultrarýchlonabíjajúcich bodov v sieti TEN-T súčasťou ktorej by mali byť vybudované aj 1 až 2 pilotné lokality vybavené technológiou pre nabíjanie ťažkých úžitkových vozidiel. Tieto pilotné lokality by mali byť ideálne v mestských uzloch.

Poukazujeme na potrebu strategického rozmiestnenia týchto nabíjajúcich staníc – nakoľko pokiaľ chceme podporovať elektromobilitu ťažkých nákladných vozidiel, je potrebné aby bola infraštruktúra pre ne aj reálne dostupná. Umiestnenie týchto nabíjajúcich staníc by malo byť premyslené a strategicky umiestnené aby tieto body mohli byť využívané čo najväčším počtom ťažkých nákladných vozidiel.

2. Zásadná pripomienka k finančnému opatreniu A2 a A3: Finančné opatrenie pre budovanie nabíjacej infraštruktúry a Finančné opatrenie pre budovanie vodíkovej infraštruktúry

Podpora a rozvoj nabíjacej infraštruktúry pre ťažké nákladné vozidlá a autobusy ako aj vodíkovej a LNG/CNG infraštruktúry je v súčasnej dobe veľmi dôležitá. Nedostatočná infraštruktúra je jednou z príčin, ktorá odrádza dopravcov od investícií do nízkoemisných vozidiel.

Je žiaduce podporovať výstavbu nabíjajúcich a plniacich staníc do opatrenia A2 zahrnúť podporu výstavby nabíjajúcich staníc pre ťažké nákladné vozidlá a autobusy priamo v dopravných podnikoch ako aj do opatrenia A3 zahrnúť podporu výstavby vodíkových plniacich staníc priamo v podnikoch dopravcov.

Okrem finančnej podpory je nevyhnutné prijatie aj ďalších opatrení, ktorými sa zníži vysoké administratívne zaťaženie podnikateľov ako aj pomôžu urýchliť výstavbu nabíjajúcich a plniacich staníc priamo v podnikoch. Ide napríklad o opatrenia na zjednodušenie a zrýchlenie povolenacieho procesu výstavby nabíjajúcich alebo plniacich staníc v podnikoch tak ako je navrhnuté v opatrení B7.

3. Zásadná pripomienka k opatreniu A5: Finančné opatrenie na nákup bezemisných a nízkoemisných vozidiel

Európska únia v Európskej zelenej dohode stanovila cieľ zníženia emisií skleníkových plynov do roku 2030 o 55 % v porovnaní s rokom 1990. Ide o veľmi ambiciózne cieľ k dosiahnutiu, ktorého bude potrebná obnova vozových parkov bezemisnými alebo nízkoemisnými vozidlami aj v nákladnej a autobusovej doprave.

Ceny ťažkých úžitkových vozidiel a autobusov s nízkoemisným a bezemisným pohonom sú podstatne vyššie ako s klasickým dieselovým pohonom. Pomôcť motivovať dopravcov k investíciám do nízkoemisných a bezemisných vozidiel by mohla finančná podpora zo strany štátu tak ako je to navrhnuté v opatrení A5. Preto žiadame zaradiť pod toto opatrenie aj ťažké nákladné vozidlá kategórie N2 a N3 a autobusy.

4. Zásadná pripomienka - návrh na nové opatrenie A6

Navrhujeme vypracovať nové opatrenie A6: Opatrenie na podporu zavádzania infraštruktúry pre alternatívne palivá pre služby verejnej dopravy.

Odôvodnenie:

Cieľom navrhovaného nového opatrenia je splniť recitál 42 AFIR, ktoré uvádza:

„(42) Podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/33/ES sú minimálne vnútroštátne podiely verejného obstarávania vyhradené pre ekologické autobusy a autobusy s nulovými emisiami, ak ekologické autobusy využívajú alternatívne palivá vymedzené v článku 2 bode 3 tohto nariadenia. Keďže na dosiahnutie týchto cieľových hodnôt prechádza čoraz viac orgánov a prevádzkovateľov verejnej dopravy na ekologické autobusy a autobusy s nulovými emisiami, členské štáty by mali zahrnúť cieľnú podporu a rozvoj potrebnej autobusovej infraštruktúry do svojich národných politických rámcov ako kľúčový prvok. Členské štáty by mali zriadiť a spravovať vhodné nástroje na podporu zavádzania nabíjacej a čerpacej infraštruktúry aj pre podnikové (kaptívne) vozové parky, najmä pre ekologické autobusy a autobusy s nulovými emisiami na miestnej úrovni.“

Rovnako je to uvedené aj v článku 13 AFIR bod 1 písmeno e):

„opatrenia na podporu zavádzania infraštruktúry pre alternatívne palivá pre kaptívne vozové parky, najmä elektrických nabíjajúcich staníc a vodíkových čerpacích staníc pre služby verejnej dopravy a elektrických nabíjajúcich staníc pre car-pooling“.

Z uvedeného dôvodu navrhujeme vypracovať samostatné opatrenie s adekvátnou alokáciou, pre verejnú osobnú dopravu na alternatívny pohon, ktorá spĺňa požiadavky podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/33/ES (najmä CNG, elektro a vodík).

5. Zásadná pripomienka - návrh na nové opatrenie A7

Navrhujeme vypracovať nové opatrenie A7: Finančné opatrenie na nákup bezemisných a nízkoemisných vozidiel pre služby verejnej dopravy (M3).

Odôvodnenie:

Cieľom opatrenia je vytvoriť mechanizmus, ako splniť požiadavky smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/33/ES, ktorou sa definovali minimálne vnútroštátne podiely verejného obstarávania vyhradené pre ekologické autobusy, ak využívajú alternatívne palivá.

Myslíme si, že cieľom priamej finančnej podpory by primárne nemali byť autá kategórie M1, ale v súlade s cieľom podpory verejnej osobnej dopravy, ktorá je zároveň ekologická, by najvýznamnejšia časť podpory mala smerovať do podpory vozidiel kategórie M3 a pohonom na alternatívne palivá (najmä bioCNG, biopalivá, elektro a zelený vodík).

6. Zásadná pripomienka - návrh na nové opatrenie A8

Navrhujeme vypracovať nové opatrenie A8: Opatrenie na zriadenie primeraného počtu LNG staníc do 1.1.2025.

Odôvodnenie:

Cieľom navrhovaného nového opatrenia je splniť požiadavku článku 8 AFIR, ktorý uvádza:

„Členské štáty do 1. januára 2025 zabezpečia zriadenie primeraného počtu verejne prístupných čerpacích miest LNG, aspoň pozdĺž základnej siete TEN-T, aby sa umožnila premávka ťažkých úžitkových motorových vozidiel s pohonom

na LNG v celej Únii tam, kde je dopyt, pokiaľ náklady nie sú neprimerané prínosom (vrátane environmentálnych prínosov).“

Akčný plán túto povinnosť uvádza, ale nemá pre túto povinnosť vytvorené podporné opatrenie.

Z uvedeného dôvodu navrhujeme vypracovať samostatné opatrenie tak, aby sa dosiahol finálny stav 5 ks verejne dostupných LNG staníc pozdĺž koridorov TEN-T. Niekoľko z týchto staníc už je v štádiu realizovania a je potrebné dobudovať 2 LNG stanice, s podporou max. 400.000,- EUR / stanica pre úspešného žiadateľa podľa výzvy na predkladanie žiadostí.

Ako zdroj financovania pre úspešného žiadateľa by mohla slúžiť napr. dotácia podľa zákona č. 71/2013 Z. z. (oprávnené podľa § 8b).

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/747>